

PIBR

Polska Izba Biegłych
Rewidentów

Zmiany do ustawy *o biegłych rewidentach*

Spis treści

- 4** Wstęp
- 5** Nowy organ nadzoru
- 6** Zadania i organizacja PIBR
- 8** System wewnętrznej kontroli jakości firm audytorskich
- 10** Opłaty za nadzór
- 12** Sprawozdawczość firm audytorskich
- 14** Nadzór i kontrole
- 16** Postępowania dyscyplinarne i kary
- 18** Jednostki zainteresowania publicznego i komitety audytu
- 19** Sprawozdanie z badania
- 20** Rozwiązanie umowy o badanie
- 21** Likwidacja firmy audytorskiej i skreślenie biegłego rewidenta z rejestru

Wstęp

W Dzienniku Ustaw z dnia 21 sierpnia 2019 r. (poz.1571) opublikowany został tekst ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym oraz niektórych innych ustaw.

Głównym celem zmian było wzmocnienie nadzoru publicznego nad działalnością biegłych rewidentów i firm audytorskich. Bezpośrednia forma sprawowania nadzoru publicznego przez nowy organ nadzoru ma przyczynić się także do zapewnienia jednolitości prowadzonych postępowań administracyjnych i dyscyplinarnych, zwłaszcza w zakresie stwierdzania naruszeń i ewentualnych kar.

W rezultacie nowelizacja ustawy o biegłych wprowadziła szereg znaczących zmian w systemie nadzoru, wprowadzając przy okazji wiele zmian dla firm audytorskich.

Poniżej przedstawiamy najważniejsze zmiany:

Nowy organ nadzoru

- W miejsce Komisji Nadzoru Audytowego powołano odrębny od Ministerstwa Finansów organ nadzoru – Polską Agencję Nadzoru Audytowego (PANA). Będzie to tzw. „właściwy organ” w rozumieniu dyrektywy 2006/43/WE oraz rozporządzenia UE nr 537/2014, sprawujący całościowy nadzór publiczny nad biegłymi rewidentami i firmami audytorskimi w Polsce. PANA będzie jednostką wchodzącą w skład sektora finansów publicznych i finansowana będzie głównie z opłat wnoszonych przez firmy audytorskie.
- Organami Agencji, powoływanymi przez Ministra Finansów będą Prezes oraz Rada Agencji. PANA rozpocznie działalność 1 stycznia 2020 r.

Zadania i organizacja PIBR

- Od 1 stycznia 2020 r. szereg dotychczasowych kompetencji PIBR przejmie PANA. Wśród uprawnień przechodzących na PANA znajdują się:
 - kompetencje w zakresie nadzoru nad przestrzeganiem przepisów prawa, procedur i standardów przez firmy audytorskie, w tym kontroli, nakładania kar administracyjnych. Zmiana ta skutkuje likwidacją jednego z organów PIBR - Krajowej Komisji Nadzoru,
 - kompetencje w zakresie prowadzenia listy firm audytorskich. Listę tą prowadzi będzie PANA. Konsekwentnie, od 1 stycznia 2020 r. rejestracja firmy audytorskiej oraz wszystkie zmiany i aktualizacje danych firmy audytorskiej będą zgłaszane do PANA.
- Prowadzenie rejestru biegłych rewidentów pozostawiono Krajowej Radzie Biegłych Rewidentów.
- PIBR w nowym systemie nadzoru publicznego, realizowała będzie zadania w ograniczonym zakresie. Od 1 stycznia 2020 r. w kompetencji PIBR pozostanie:
 - reprezentowanie członków oraz ochrona ich interesów zawodowych,
 - ustanawianie krajowych standardów wykonywania zawodu i krajowych standardów kontroli jakości oraz zasad etyki zawodowej,
 - wykonywanie zadań służących należytemu wykonywaniu zawodu biegłego rewidenta i przestrzeganiu zasad etyki zawodowej przez członków PIBR, w tym:
 - a) kontrola wypełniania przez biegłych rewidentów obowiązków z zakresu obligatoryjnego doskonalenia zawodowego oraz prowadzenie postępowań dyscyplinarnych dotyczących naruszeń obowiązków z zakresu obligatoryjnego doskonalenia zawodowego,
 - b) prowadzenie postępowań dyscyplinarnych przeciwko biegłym rewidentom dotyczących przewinień innych niż:
 - powstałych przy wykonywaniu usług atestacyjnych oraz usług pokrewnych zgodnie z krajowymi standardami wykonywania zawodu,
 - naruszenia obowiązków, o których mowa w lit. a;

- współdziałanie w kształtowaniu zasad rachunkowości i rewizji finansowej,
- opracowywanie materiałów szkoleniowych dla kandydatów na biegłych rewidentów.
- Zmieniono liczbę osób wchodzących w skład organów PIBR:
 - w skład Krajowej Rady Biegłych Rewidentów wejdzie od 5 do 11 członków (dotychczas od 11 do 15 członków),
 - w skład Krajowego Sądu Dyscyplinarnego wejdzie od 5 do 8 członków (dotychczas od 8 do 10 członków),

- Krajowy Rzecznik Dyscyplinarny będzie wykonywał zadania przy pomocy od 2 do 5 zastępców (dotychczas od 5 do 10 zastępców),
- liczebność Krajowej Komisji Rewizyjnej pozostawiono bez zmian (od 3 do 5 członków).

Liczebność powyższych organów będzie musiała zostać dostosowana od następnego Krajowego Zjazdu Biegłych Rewidentów.

System wewnętrznej kontroli jakości firm audytorskich

- Znowelizowana ustawa o biegłych rewidentach wprowadziła obowiązek aby system wewnętrznej kontroli jakości obejmował nie tylko świadczenie usług badania sprawozdań finansowych, ale również wykonywanie zleceń usług atestacyjnych innych niż badania a także wykonywanie zleceń usług pokrewnych. Związane jest to z obowiązkiem ustanowienia (art.64):
 - polityk i procedur które zapewniają aby zlecenie usługi atestacyjnej innej niż badanie lub usługi pokrewnej było przeprowadzane zgodnie z krajowymi standardami wykonywania zawodu i wymogami ustawowymi,
 - polityk i procedur przeprowadzania badań, wykonywania usług atestacyjnych innych niż badania i usług pokrewnych, przeprowadzania szkoleń, nadzorowania i oceniania działań pracowników oraz tworzenia akt zleceń usług atestacyjnych innych niż badania oraz akt zleceń usług pokrewnych,
 - rozwiązań organizacyjnych zapobiegających zagrożeniom dla niezależności firmy audytorskiej oraz biegłych rewidentów działających w jej imieniu, a także mające na celu wykrywanie zagrożeń, ich eliminowanie lub zarządzanie nimi oraz ich ujawnianie przed przyjęciem lub kontynuowaniem zlecenia usługi atestacyjnej innej niż badanie lub usługi pokrewnej, a także dotyczące postępowania w przypadku incydentów mogących mieć poważne skutki dla rzetelności czynności podejmowanych przez firmę audytorską lub biegłych rewidentów działających w jej imieniu w zakresie usługi atestacyjnej innej niż badanie lub usługi pokrewnej oraz sposobu dokumentowania takich incydentów,
 - procedury administracyjne i księgowo, mechanizmy wewnętrznej kontroli jakości, procedury oceny ryzyka oraz rozwiązania w zakresie kontroli i zabezpieczeń na potrzeby systemów przetwarzania informacji; mechanizmy wewnętrznej kontroli jakości zapewniają przestrzeganie decyzji i procedur na wszystkich poziomach organizacyjnych firmy audytorskiej lub w odniesieniu do wszystkich osób i podmiotów biorących udział w usłudze atestacyjnej innej niż badania lub usłudze pokrewnej,

- polityki wynagrodzeń, w tym polityki udziału w zyskach, określające odpowiednie zachęty do osiągnięcia wysokiej jakości usługi atestacyjnej innej niż badanie lub usługi pokrewnej.
- Rozszerzono definicję dokumentacji klienta (art. 67 ust.3) o akta zleceń usług atestacyjnych innych niż badanie i akta zleceń usług pokrewnych wykonanych lub wykonywanych na rzecz danego klienta. Aczkolwiek nie zdefiniowano tych akt.
- Wprowadzono obowiązek sporządzania dokumentacji systemu wewnętrznej kontroli jakości, a także corocznej oceny tego systemu w języku polskim.
- Ustawa prowadziła obowiązek sporządzania dokumentacji klienta i akt badania w języku polskim, przy czym dopuściła możliwość sporządzania:
 - akt zleceń usług atestacyjnych innych niż badanie i usług pokrewnych,
 - w przypadku akt badania: zapytań o poradę kierowane do ekspertów wraz z otrzymaną poradą i uzasadnienie wyboru określonego rozwiązania zaproponowanego przez ekspertów,
 - dokumentacji badania w rozumieniu art. 68 pkt 1, a także innych istotnych danych i dokumentów, które brane były pod uwagę przez kluczowego biegłego rewidenta i firmę audytorską przy sporządzaniu sprawozdania z badania oraz sprawozdania dodatkowego dla komitetu audytu, danych i dokumentów,
- które wspomagają proces monitorowania przestrzegania przepisów ustawy, a w odpowiednich przypadkach - także przepisów rozporządzenia nr 537/2014, przez firmę audytorską, w języku obcym pod warunkiem zapewnienia ich pisemnego tłumaczenia na język polski na potrzeby kontroli.
- Nałożono na firmę audytorską obowiązek zamknięcia akt zleceń usług atestacyjnych innych niż badanie oraz akt zleceń usług pokrewnych, nie później niż 60 dni po dniu sporządzenia sprawozdania z wykonania tych usług, a także
- obowiązek przechowywania tych akt przez okres co najmniej 5 lat od dnia ich zamknięcia.
- Obowiązek działania biegłego rewidenta w interesie publicznym i przestrzeganie zasad etyki zawodowej rozszerzono na wykonywanie usług atestacyjnych innych niż badanie lub usługi pokrewne.
- Rozszerzono zakres tajemnicy zawodowej na wszystkie informacje i dokumenty związane ze świadczeniem usług atestacyjnych oraz usług pokrewnych (art. 78 ust. 1). Dotychczas biegły rewident i firma audytorska zobowiązani byli do zachowania w tajemnicy wszystkich informacji i dokumentów, do których mieli dostęp w trakcie wykonywania czynności rewizji finansowej.
- Firmy audytorskie mają obowiązek dostosować organizację wewnętrzną, system wewnętrznej kontroli jakości oraz dokumentację do wymogów określonych w ustawie do 31 sierpnia 2020 roku.

Opłaty za nadzór

- Celem zapewnienia finansowania nowego organu nadzoru publicznego w odpowiedniej wysokości, w wyniku nowelizacji ustawy rozszerzona zostaje znacznie podstawa naliczania opłaty z tytułu nadzoru, uiszczanej przez firmy audytorskie. Obecna podstawa, tj. przychody z tytułu wykonywania czynności rewizji finansowej, zostaje zastąpiona przychodami z tytułu wykonywania usług atestacyjnych oraz usług pokrewnych wykonywanych zgodnie z krajowymi standardami wykonywania zawodu.
- Jednocześnie, maksymalna wysokość opłaty nie może przekroczyć 4% tych przychodów (poprzednio: maksymalna stawka opłaty z tytułu nadzoru od czynności rewizji finansowej w JZP wynosiła 5,5%, a w nie-JZP - 1,5%). Wysokość stawki procentowej na każdy rok będzie określona przez Ministra Finansów na podstawie informacji przekazywanej PANA przez firmy audytorskie w zakresie prognozowanych przychodów. Opłaty stanowić będą przychód PANA i będą przekazywane w całości do PANA.

- Obecna stawka za rok 2019 wynosi: dla JZP-3,29%, a dla nie-JZP 1,38%. Oznacza to wzrost opłaty za nadzór dla usług świadczonych dla nie-JZP i spadek opłaty dla JZP.
- Zmiany podstawy naliczania opłaty jak i stawki procentowej obowiązują od 1 stycznia 2020 r. (dla faktur wystawionych po 1 stycznia 2020 r.).
- Sposób wyliczenia stawki procentowej opłat, sposób i terminy wnoszenia i rozliczania opłat, będzie określać rozporządzenie Ministra Finansów. Projekt tego rozporządzenia jeszcze nie został opublikowany.

Sprawozdawczość firm audytorskich

- Nowe wymogi ustawowe znacznie rozszerzają zakres sprawozdania rocznego, które firmy audytorskie będą przekazywać organowi nadzoru. Przekazywane informacje dotyczyć będą wszystkich wykonywanych usług atestacyjnych i pokrewnych objętych krajowymi standardami wykonywania zawodu: ich liczby, struktury podmiotowej, przedmiotowej i wartościowej.
- Przekazywane przez firmy audytorskie informacje mają służyć m.in. analizie ryzyka wystąpienia nieprawidłowości w świadczonych usługach oraz jego wpływu na wystąpienie ryzyka systemowego w poszczególnych sektorach podmiotów gospodarczych a także poznaniu modeli biznesowych firm audytorskich.
- Nowe sprawozdania przekazywane będą wyłącznie do PANA począwszy od roku 2020 r. (za 2019 - jak dotychczas: zarówno do PANA jak i PIBR).
- Firmy audytorskie zobowiązane również będą do przekazywania Agencji informacje o przychodach prognozowanych do osiągnięcia w danym oraz następnym roku kalendarzowym.
- Zgodnie z przepisami obowiązującego rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 31 października 2017 r. w sprawie sposobu wyliczenia stawki procentowej opłat z tytułu nadzoru wnoszonych przez firmy audytorskie w związku z wykonywaniem czynności rewizji finansowej w jednostkach innych niż jednostki zainteresowania publicznego (którego nowelizacja ustawy z 2019 r. nie uchyliła), firmy audytorskie mają obowiązek przekazania do KRBR w terminie do dnia 30 września br. informacji o prognozowanych przychodach z tytułu wykonywania czynności rewizji finansowych w jednostkach innych niż JZP na 2019 r. i 2020 r.

- Zgodnie z nowelizacją ustawy (art. 37 ust. 3) firmy audytorskie są zobowiązane, w terminie do dnia 20 października 2019 r., do przekazania do KNA informacji o przychodach z tytułu usług atestacyjnych oraz usług pokrewnych wykonywanych zgodnie z krajowymi standardami wykonywania zawodu, prognozowanych do osiągnięcia w latach 2019 i 2020. Powyższy obowiązek dotyczy firm audytorskich wykonujących powyższe usługi zarówno na rzecz JZP jak i nie-JZP.
- Szczegółowy zakres informacji podlegających przekazaniu zarówno w ujęciu rocznym jak i prognozowanym oraz wzory formularzy, na których są one przekazywane będzie określać rozporządzenie Ministra Finansów. Projekt tego rozporządzenia jeszcze nie został upubliczniony.
- Dodatkowo PANA może żądać, w określonym terminie i zakresie niezbędnym do wykonywania zadań, udzielenia informacji, wyjaśnień i przekazania dokumentów, w tym objętych obowiązkiem zachowania tajemnicy, od biegłych rewidentów i firm audytorskich przeprowadzających badanie ustawowe JZP, osób uczestniczących w tych badaniach, badanych JZP i ich podmiotów powiązanych i powiązanych stron trzecich oraz innych osób.
- PANA może także żądać od firm audytorskich informacji dotyczących działalności firmy i jej sieci w zakresie potrzebnym do monitorowania jakości i konkurencji na rynku.

Nadzór i kontrole

Nadzór

- Dotychczasowy nadzór bezpośredni sprawowany przez KNA rozciągnięto na firmy audytorskie wykonujące usługi na rzecz jednostek innych niż jednostki zainteresowania publicznego. Tak więc nadzorem PANA objęte będą wszystkie firmy audytorskie (dotychczas tylko badające sprawozdania finansowe jednostek zainteresowania publicznego). Tym samym samorząd zawodowy nie będzie już uczestniczył w sprawowaniu nadzoru nad działalnością firm audytorskich w zakresie usług wykonywanych zgodnie z krajowymi standardami wykonywania zawodu.
- Nadzór PANA obejmować będzie wszystkie usługi świadczone na rzecz JZP i nie-JZP objęte krajowymi standardami wykonywania zawodu, na które składają się:
 - usługi atestacyjne:
 - a) badania wykonywane zgodnie z KSB 200 do 810,
 - a) przeglądy wykonywane zgodnie z KSP 2400, 2410,
 - a) pozostałe usługi atestacyjne wykonywane zgodnie z KSUA 3000 do 3420;
 - usługi pokrewne wykonywane zgodnie z KSUP 4400, 4410, 4401 PL.

Kontrole

- Konsekwencją przejęcia całkowitego nadzoru PANA nad firmami audytorskimi i usługami przez nie świadczonymi jest zmiana podmiotowa i przedmiotowa kontroli. PANA przejmuje dotychczasowe uprawnienia Krajowej Komisji Nadzoru w zakresie kontroli dotyczących wykonywanych przez biegłych rewidentów badań ustawowych jednostek innych niż JZP. Zakres przedmiotowy kontroli PANA został rozszerzony o kontrolę jakości usług objętych krajowymi standardami wykonywania zawodu, innych niż badania ustawowe tj. usług atestacyjnych innych niż badanie ustawowe oraz usług pokrewnych. Tym samym od roku 2020 r. samorząd zawodowy nie będzie już przeprowadzał w powyższym zakresie kontroli firm audytorskich.
- Krajowa Komisja Nadzoru po dokończeniu kontroli przewidzianych na 2019 r. ulegnie likwidacji 31 grudnia 2019 r.
- Pozostawiono dotychczasowy reżim kontroli badań ustawowych. Częstotliwość kontroli jest uzależniona od wyników analizy ryzyka wystąpienia nieprawidłowości w badaniach ustawowych, przy czym kontrola nie może być przeprowadzana rzadziej niż:
 - raz na 3 lata – w przypadku firmy audytorskiej przeprowadzającej badania ustawowe JZP spełniających kryteria dużej jednostki,

- raz na 6 lat – w przypadku firmy audytorskiej przeprowadzającej badania ustawowe nie-JZP.
- Roczne plany kontroli będą publikowane na stronie internetowej PANA.
 - Agencja będzie miała możliwość sprawdzenia dokumentacji z wykonania usług atestacyjnych innych niż badanie ustawowe i dokumentacji usług pokrewnych wykonanych zgodnie z krajowymi standardami wykonywania zawodu w celu zweryfikowania wpływu tych usług na jakość badania ustawowego lub poprawności wykonania tych usług niezależnie od tego czy jest to klient badania czy też nie.
 - Podobnie jak w przypadku badań, PANA ma prawo do przeprowadzenia kontroli tematycznej lub doraźnej w zakresie dotyczącym usług atestacyjnych innych niż badanie i usług pokrewnych wykonanych zgodnie z krajowymi standardami wykonywania zawodu.
 - Wprowadzono odstępstwo od zasady przeprowadzania kontroli w siedzibie kontrolowanej firmy audytorskiej. Zmiana umożliwia PANA – o ile może to przyczynić się do sprawniejszego przeprowadzenia kontroli – przeprowadzenie kontroli dotyczącej wyłącznie badań ustawowych jednostek innych niż JZP „zza biurka” tj. w siedzibie PANA. Przeprowadzenie kontroli w tym trybie jest możliwe za zgodą kontrolowanej firmy audytorskiej.
 - Nowelizacja ustawy przewiduje, że w przypadku niewystarczającej liczby kontrolerów kontrolę może przeprowadzić ekspert. Jednak wbrew wymogom zawartym w Rozporządzeniu 537/2014, osoba taka nie będzie musiała posiadać odpowiedniego wykształcenia kierunkowego oraz właściwego doświadczenia w zakresie badań ustawowych i sprawozdawczości finansowej w połączeniu ze szczegółowym szkoleniem w zakresie kontroli.
 - W kontrolach badań ustawowych jednostek innych niż JZP mogą uczestniczyć, pod nadzorem kontrolera, osoby niebędące kontrolerami PANA, które nie spełniają niektórych warunków wymaganych od kontrolerów. Podobnie jak eksperci, takie osoby nie będą musiały posiadać odpowiedniego wykształcenia kierunkowego oraz właściwego doświadczenia w zakresie badań ustawowych i sprawozdawczości finansowej w połączeniu ze szczegółowym szkoleniem w zakresie kontroli. Udział osób niebędących kontrolerami dotyczy również kontroli tematycznych i doraźnych w zakresie wszystkich usług atestacyjnych i usług pokrewnych.
 - Dokumenty przedstawiane przez kontrolowaną firmę audytorską na potrzeby przeprowadzanej kontroli będą musiały być sporządzane w języku polskim lub firma audytorska będzie zobowiązana do zapewnienia ich pisemnego tłumaczenia na język polski.
 - Wydłużeniu uległ termin (z 14 do 20 dni) na przedstawienie przez firmę audytorską pisemnych zastrzeżeń do protokołu z kontroli.
 - W sprawach nieuregulowanych w ustawie o biegłych przepisy Kodeksu Postępowania Administracyjnego będą miały zastosowanie także do kontroli usług atestacyjnych innych niż badanie ustawowe i usług pokrewnych

Postępowania dyscyplinarne i kary

Postępowania dyscyplinarne prowadzone przez PANA

- Z dniem 1.01.2020 r. znaczną część dotychczasowych kompetencji Krajowego Rzecznika Dyscyplinarnego przejmuje PANA, wobec czego PANA uprawniona będzie do prowadzenia postępowań wyjaśniających, dochodzeń dyscyplinarnych oraz występowania jako oskarżyciel przed sądami w sprawach przewinień dyscyplinarnych popełnionych w związku z wykonywaniem wszystkich usług atestacyjnych i pokrewnych.
- Powyższe sprawy objęte będą postępowaniem dyscyplinarnym prowadzonym przez PANA zarówno w przypadku, gdy dotyczyły usług świadczonych JZP, jak i nie-JZP.
- Jeżeli dochodzenie dyscyplinarne dostarczyło podstaw do wniesienia wniosku o ukaranie, PANA, w terminie 30 dni od dnia zamknięcia dochodzenia dyscyplinarnego, sporządzi wniosek o ukaranie i wnosi go do sądu okręgowego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania obwinionego.
- Postępowanie dyscyplinarne PANA prowadzone będzie na podstawie przepisów ustawy o biegłych i stosowanych odpowiednio przepisów kodeksu postępowania karnego.

Postępowania dyscyplinarne prowadzone przez Krajowego Rzecznika Dyscyplinarnego

- Od 1 stycznia 2020 r. do kompetencji Krajowego Rzecznika Dyscyplinarnego należeć będzie prowadzenie postępowań wyjaśniających, dochodzenia dyscyplinarnego oraz występowanie w charakterze oskarżyciela przed Krajowym Sądem Dyscyplinarnym w sprawach dotyczących:
 - naruszeń obowiązków z zakresu obligatoryjnego doskonalenia zawodowego,
 - przewinień innych niż powstałych przy wykonywaniu usług atestacyjnych oraz usług pokrewnych zgodnie z krajowymi standardami wykonywania zawodu.
- Jeżeli dochodzenie dyscyplinarne dostarczyło podstaw do wniesienia wniosku o ukaranie, Krajowy Rzecznik Dyscyplinarny w terminie 14 dni od dnia zamknięcia dochodzenia dyscyplinarnego sporządza wniosek o ukaranie i wnosi go do Krajowego Sądu Dyscyplinarnego.
- Postępowanie dyscyplinarne, jak dotychczas, będzie prowadzone na podstawie przepisów ustawy o biegłych i stosowanych odpowiednio przepisów kodeksu postępowania karnego.

Kary

- Określony w art. 182 ustawy o biegłych katalog naruszeń podlegających karze administracyjnej uległ rozszerzeniu o przypadki, w których firma audytorska:
 - nie przestrzega obowiązku informowania właściwego organu o publikacji sprawozdania z przejrzystości, o którym mowa w art. 13 rozporządzenia 537/2014,
 - nie przestrzega przepisów dotyczących poddania się kontroli, w tym okazania dokumentów lub udzielenia wyjaśnień w zakresie dokumentacji z wykonania usług atestacyjnych innych niż badanie ustawowe lub usług pokrewnych wykonanych zgodnie z krajowymi standardami wykonywania zawodu,
 - nie świadczy usług atestacyjnych innych niż badanie lub usług pokrewnych zgodnie z krajowymi standardami wykonywania zawodu,
 - nie wypełnia obowiązku w zakresie przekazywania na żądanie PANA informacji dotyczących działalności firmy audytorskiej i jej sieci w zakresie, o którym mowa w art. 27 rozporządzenia nr 537/2014.
- PANA będzie prowadziła postępowania administracyjne w zakresie nałożenia kary administracyjnej za naruszenie przepisów ustawy o biegłych lub rozporządzenia nr 537/2014, w przypadkach wskazanych w art. 182 ust. 1 ustawy o biegłych.
- Postępowanie administracyjne, jak dotychczas, prowadzone będzie na podstawie przepisów ustawy o biegłych i stosowanych odpowiednio przepisów kodeksu postępowania administracyjnego.
- Dotychczasowy katalog kar administracyjnych przewidzianych w ustawie nie uległ zmianie. Należy zwrócić uwagę, że od 1 stycznia 2019 r. w określonych przypadkach, zwiększony został do 500 tys. zł limit kary pieniężnej nakładanej na biegłego rewidenta za popełnienie przewinienia dyscyplinarnego w przypadku, gdy dotyczy ono usługi świadczonej w związku z przygotowaniem lub przeprowadzeniem emisji, wystawieniem lub zbyciem instrumentu finansowego lub związane jest z badaniem ustawowym jednostki zainteresowania publicznego.
- Podobne zmiany wprowadzono w zakresie kar pieniężnych nakładanych na osoby, o których mowa w art. 182 ust. 2 ustawy o biegłych (członkowie organów firmy audytorskiej, członkowie zespołu wykonującego badanie podejmujący decyzję co do wyników badania oraz osoby powiązane, niebędące biegłymi rewidentami) a także kar nakładanych przez KNF na członków organów JZP i powiązane z nimi osoby.

Jednostki zainteresowania publicznego i komitety audytu

- Wszystkie jednostki mające status jednostki zainteresowania publicznego, określone w art. 2, pkt 9 ustawy o biegłych mają obowiązek powołania komitetu audytu, chyba, że spełniają warunki określone w art. 128 ust. 4 ustawy.
- Od 1 stycznia 2020 r. z obowiązku powołania komitetu audytu zwolnione zostały oddziały instytucji kredytowej i oddziały banku zagranicznego oraz główne oddziały i oddziały zakładu ubezpieczeń i zakładu reasekuracji, pod warunkiem, że jednostka macierzysta tego oddziału powoła komitet ds. audytu, o którym mowa w Dyrektywie 2006/43 W przypadku tych jednostek przepisów art. 129 i 130 ustawy (dotyczących składu oraz zadań komitetu audytu) nie stosuje się.
- Nowelizacja ustawy wprowadziła przepis zobowiązujący spółki niepubliczne zamierzające się ubiegać o dopuszczenie ich papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym, do posiadania komitetu audytu i stosowania wybranych przepisów ustawy regulujących kwestie działalności komitetu audytu. Jednostką ubiegającą się o dopuszczenie jej papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym jest jednostka, która wystąpił z wnioskiem o dopuszczenie papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym.
- Wymogi te wchodzą w życie 1 stycznia 2020 r.
- Dotychczasowe uprawnienia Komisji Nadzoru Finansowego pozostają bez zmian – nadal będzie sprawowała nadzór nad stosowaniem przez JZP przepisów tytułu III rozporządzenia UE nr 537/2014, tj. dotyczących powoływania biegłych rewidentów, uczciwości procedury wyboru biegłego rewidenta oraz udzielania zezwoleń JZP na przedłużenie okresu zatrudnienia biegłego rewidenta w wyjątkowych sytuacjach (nie dłużej niż na 2 lata) a także monitorować przestrzeganie przepisów dotyczących powołania, składu i funkcjonowania komitetu audytu.

Sprawozdanie z badania

- Dla sprawozdań z badania sporządzonych 1 stycznia 2020 r. i później sprawozdanie z badania wszystkich jednostek – nie tylko tych podlegających wpisowi do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego jak dotychczas – sporządza się w postaci elektronicznej oraz opatruje się kwalifikowanym podpisem elektronicznym biegłego rewidenta.
- W ustawie doprecyzowano, że opinia biegłego rewidenta o tym, czy badane sprawozdanie finansowe jest zgodne co do formy i treści z przepisami prawa, statutem lub umową, może być opinią bez zastrzeżeń, z zastrzeżeniami lub negatywną.

Rozwiązanie umowy o badanie

- Od 1 stycznia 2020 r. informacja o rozwiązaniu umowy o badanie sprawozdania finansowego wraz z podaniem przyczyn kierowana jest do Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego (a nie jak dotychczas do Krajowej Rady Biegłych Rewidentów). Równoczesny obowiązek informowania Komisji Nadzoru Finansowego w przypadku rozwiązania umowy z jednostką zainteresowania publicznego pozostaje bez zmian. Należy spodziewać się, że PANA opracuje i udostępni formularz takiego zgłoszenia.

Likwidacja firmy audytorskiej i skreślenie biegłego rewidenta z rejestru

- Rozszerzono zakres dokumentów, które firma audytorska składa do PANA (a nie jak dotychczas do KRBR) w przypadku złożenia wniosku o skreślenie z listy lub w przypadku, gdy w stosunku do firmy audytorskiej toczy się postępowanie w sprawie o skreślenia z listy, o:
 - akta zleceń wszystkich usług atestacyjnych lub akta zleceń usług pokrewnych wykonanych zgodnie z krajowymi standardami wykonywania zawodu w okresie ostatnich 5 lat,
 - informacje za dany rok kalendarzowy objęte sprawozdaniem do PANA.
- Powyższe wymogi przekazania dokumentów dotyczą również biegłych rewidentów prowadzących działalność gospodarczą na własny rachunek, którzy zostali skreśleni z rejestru.
- Dokumenty przekazywane do PANA muszą mieć postać elektroniczną.
- W powyższych przypadkach zarówno firmy audytorskie jak i biegły rewident są zobowiązani wnieść opłatę z tytułu nadzoru za dany rok kalendarzowy, oraz dokonać rozliczenia tej opłaty.
- Powyższe wymogi wchodzi w życie 1 stycznia 2020 r.

PIBR
Polska Izba Biegłych
Rewidentów

al. Jana Pawła II 80, 00-175 Warszawa
telefon: 22 637 30 81-83, fax: 22 637 30 84
e-mail: biuro@pibr.org.pl
www.pibr.org.pl